

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministrui
Arūnui Dulkiui,

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos
Asmens sveikatos departamento
Specializuotos sveikatos priežiūros skyriaus
Vedėjai Ingai Cechanovičienei

Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM)
Asmens sveikatos departamento
Specializuotos sveikatos priežiūros skyriaus vyriausiajai specialistei
Ingai Lanauskienei

Kitiems adresatams pagal sąrašą

Komentarai CEZARIO PJŪVIO OPERACIJOS NĖŠČIOSIOS PAGEIDAVIMU PASLAUGOS
ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠUI

2022-07-14

Asociacija "Motinystę globojančių iniciatyvų sąjunga" (toliau - MGIS) palaiko Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau - SAM) sprendimą palaikyti iniciatyvos "Moterų teisė pasirinkti gimdymo būdą cezario pjūvio būdu" prašymą sukurti tvarką, pagal kurią būtų galima cezario pjūvio operacija nėščiosios pasirinkimu. MGIS siekia pabrėžti, kad tokia galimybė turi būti suteikiama moterims ir kyla iš pamatinių žmogaus teisių, tokių kaip pagarba ir orumas bei kūno integralumas (pavyzdžiui, 8 straipsnis Europos Žmogaus Teisių Konvencijoje). Taip pat svarbu pabrėžti, kad gimdymas yra unikali patirtis medicinoje, kai gimdyvė yra aktyvi proceso narė, nuo jos savijautos priklauso ne tik gimdymo, bet ir tolesnės moters gyvenimo kokybė bei vaiko gerovė.

Turime keletą pastabų šiuo metu pateiktai aprašo redakcijai:

1. Daugiausiai klausimų kelia aprašo 14.3. punktas. Bet kokio gimdymo ir jo komplikacijos moters organizmui gali pasirodyti per labai ilgą laiko tarpą. Taip pat tenka pripažinti, kad dalis komplikacijų atsiranda dėl personalo veiksmų. Manome, kad neetiška vien dėl moters pasirinkimo gimdyti cezario pjūvio būdu atimti iš jos galimybę gauti priežiūrą, dengiamą sveikatos draudimo. Toks siūlymas primena atbaidomąją priemonę ir prasilenkia su pagarba tiek žmogaus, tiek pacientų teisių principams.

Siūlome: palikti apmokamą pačią procedūrą, bet tolesniam gydymui neišskirti šių moterų iš visų kitų gimdyvių, laikytis žmogaus ir pacientų teisių principų.

2. Apraše siūloma mokėti pilną CPO kainą, nedengiant lėšomis, kurias skirsto TLK. Moterys tokį gimdymo būdą renkasi dėl įvairiausių priežasčių, tarp kurių ir labai trauminės priežastys, todėl manome, kad nėra teisinga užkrauti visą finansinę naštą gimdyvei tuo metu, kai visi kiti vykstantys gimdymai yra dengiami iš sveikatos draudimo.

Siūlome: nustatyti sumą, kuri padengtų skirtumą tarp CPO kainos pagal TLK ir naujosios opcijos CPO nėščiosios pasirinkimu

3. Pabrėžiame, kad ASPĮ turėtų pateikti lengvai moterims prieinamą informaciją, kurie specialistai sutinka atlikti CPO nėščiosios pasirinkimu, kad būtų aišku, į ką gimdyvė gali kreiptis, neapsunkinant paslaugos prieinamumo.
4. Norėtūsi daugiau aiškumo dėl 19 punkte minimos ASPĮ DGSK sprendimų. Pirmiausia, kokios egzistuoja galimos kontraindikacijos CPO nėščiosios pageidavimu? Jei tokios kontraindikacijos yra, kas būtų daroma gimdymo natūraliais takais metu, jei gimdymas komplikuojasi ir pagal įprastus algoritmus jau būtų siūloma ekstra CPO? Antra, siūlome, kad vieno ASPĮ DGSK sprendimas nereikštų, kad nėščioji negali kreiptis į kitą ASPĮ dėl procedūros. Taip pat ypač svarbu atsiminti, kad galutinį informuotą sprendimą turi priimti pati nėščioji, kuri kartu priima ir rizikas sau ir savo vaisiui, kadangi ji pati yra atsakinga už save ir jį.

Apibendrinant taip pat norėtume priminti, kad dalis moterų renkasi CPO nėščiosios pageidavimu dėl ankstesnės trauminės patirties. Nors Lietuvoje turime teigiamą gimdymų išeičių dinamiką, tačiau tik dabar imame atsisukti į gimdymo patirčių kompleksiskumą, jų emocinę ir psichologinę pusę. Pagal MGIS atliktos apklausos "Mano gimdymas" rezultatus net 16% 2019-2020 metais gimdžiusių moterų patyrė akušerinį smurtą. Taip pat dar labai mažai dėmesio kreipiama į kiekvienos moters patirtis iki nėštumo, kaip jos įtakoja pasirinkimus. Esame tikros, kad suteikus galimybę nėščiosioms rinktis gimdymo būdą, žengiamo vieną mažą, bet svarbų žingsnį įtvirtinant moterų reprodukcinės teises Lietuvoje. Ir tikimės, kad šis žingsnis nebus vienintelis.

Asociacijos direktorė

Marina Pukelienė

Adresatų sąrašas:

1. Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos
2. Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos
3. Lietuvos bioetikos komitetas
4. VšĮ Vilniaus universiteto ligoninė Santaros klinikos
5. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė Kauno klinikos
6. VšĮ Vilniaus gimdymo namai
7. VšĮ Vilniaus miesto klinikinė ligoninė
8. VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno ligoninė
9. VšĮ Klaipėdos universitetinė ligoninė
10. VšĮ Respublikinė Šiaulių ligoninė
11. VšĮ Respublikinė Panevėžio ligoninė
12. Lietuvos akušerių ginekologų draugija
13. Lietuvos psichologų sąjunga
14. Neišnešiotų naujagimių asociacija „Neišnešiotukas“
15. Pilietinė iniciatyva „Moterų teisė pasirinkti gimdymo būdą Lietuvoje cezario operacijos būdu“